

31_IZVLEČEK IZ DRŽAVNEGA STRATEŠKEGA NAČRTA:

Strategija prostorskega razvoja Slovenije (v nadaljnjem besedilu: prostorska strategija) je temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru. Podaja okvir za prostorski razvoj na celotnem ozemlju države in postavlja usmeritve za razvoj v evropskem prostoru. Določa zasnovo urejanja prostora, njegovo rabo in varstvo. Prostorska strategija izhaja iz upoštevanja družbenih, gospodarskih in okoljskih dejavnikov prostorskega razvoja. V skladu z načelom vzdržnega prostorskega razvoja, ki je njeno temeljno načelo, prostorska strategija uveljavlja smotrno rabo prostora ter varnost življenja in dobrin. Poudarja prizadevanja za ohranitev prepoznavnosti prostora in krepitev identitete Slovenije ter njenih lokalnih oziroma regionalnih identitet, kar v razmerah evropske konkurence ponuja primerjalne prednosti. Prostorsko strategijo sestavljata besedni in kartografski del.

izvleček iz:

STRATEGIJA PROSTORSKEGA RAZVOJA SLOVENIJE (ODSPRS, Ur.l.RS, št. 76/04)

1 SPLOŠNA IZHODIŠČA

- 1. Prostorska strategija izhaja iz upoštevanja družbenih, gospodarskih in okoljskih dejavnikov prostorskega razvoja. Na prostorski razvoj Slovenije vplivajo spremenjene družbeno-ekonomske in pravne razmere ter z njimi povezane razvojne opredelitve države, pospešen razvoj tržnega gospodarstva, spremenjen geopolitični položaj Slovenije in na novo vzpostavljeni mednarodni odnosi, procesi globalizacije in vključevanja v Evropsko unijo ter prehod v informacijsko družbo. Ob tem imajo pomembno vlogo procesi regionalizacije in večanje vloge regionalne ravni, krepitev pomena prostorskih razmerij kot lokacijskih dejavnikov, demografski trendi, migracije ter spremembe v gospodarski in socialni strukturi prebivalstva, spreminjanje vrednot in načina življenja, povečana mobilnost slovenskih podjetij in slovenskega kapitala, večja vloga tujega kapitala, prilagajanje evropskim standardom in merilom ter uveljavljanje novih informacijsko-komunikacijskih tehnologij prometa in zvez.*
- 2. Prostorska strategija upošteva zahteve po zagotavljanju in varstvu kakovosti okolja. Ohranjanje narave, varstvo prostorske identitete in kulturne dediščine ter varstvo in izboljšanje kvalitete bivalnega in delovnega okolja so temeljne razvojne zahteve, ki jih prostorska strategija vključuje kot sestavni del usmerjanja prostorskega razvoja.*
- 3. Slovenija je kot članica Evropske unije integrirana v širši evropski prostor in je del evropskih prostorsko-razvojnih procesov. Slovenija sprejema in upošteva usmeritve širše družbene skupnosti za vzdržni prostorski razvoj.*
- 4. Upošteva Agendo Habitat (Carigrad 1996) prostorska strategija nadgrajuje predvsem načela izboljšanja kakovosti bivališč, mest in drugih naselij, v smislu njihove humanosti, gospodarske učinkovitosti in okoljske primernosti, predvsem z ustvarjanjem pogojev za razvoj trajnostnih človekovih naselij.*
- 5. Iz Evropskih prostorsko-razvojnih perspektiv (European Spatial Development Perspectives – ESDP, European Commission, Potsdam 1999) prostorska strategija nadgrajuje predvsem evropske usmeritve za razvoj uravnoveženega in policentričnega*

sistema mest, za vzpostavitev novega odnosa med urbanimi in podeželskimi območji, za zagotavljanje enakopravnega dostopa do infrastrukture in znanja ter za preudarno upravljanje in ohranjanje narave in kulturne dediščine.

- 6. Iz Vodilnih načel za trajnostni prostorski razvoj evropske celine (Guiding principles for Sustainable Spatial Development of the European Continent, Conference Europeenne des Ministres Responsables de l'Aménagement du Territoire, Hannover 2000), sprejetih kot Priporočilo 2002/1 o vodilnih načelih prostorskega razvoja evropske celine na Svetu ministrov držav članic Sveta Evrope, Strasbourg 2002), prostorska strategija v duhu vzdržnega prostorskega razvoja nadgrajuje predloge prostorsko razvojnih ukrepov za območja kulturnih krajin, urbanih in kmetijskih območij, gorskih in obalnih območij, evropskih koridorjev, območij poplavnih ravnin in obmejnih regij.*
- 7. V skladu s temi mednarodnimi usmeritvami, dokumentom Agenda 21 (Rio de Janeiro, 1992) in Ljubljansko deklaracijo o prostorski dimenziji vzdržnega razvoja (Ljubljana, 2003), ki poudarja kulturno razsežnost, ter nacionalnimi razvojnimi dokumenti, je načelo trajnostnega razvoja osnovno izhodišče in vodilo za usmerjanje prostorskega razvoja Slovenije.*
- 8. Vzdržen prostorski razvoj je temeljno načelo prostorske strategije. Pomeni zagotavljanje take rabe prostora in prostorskih ureditev, ki ob varovanju okolja, ohranjanju narave in trajnostni rabi naravnih dobrin, ohranjanju kulturne dediščine in drugih kakovosti naravnega in bivalnega okolja omogoča zadovoljitev potreb sedanje generacije brez ogrožanja prihodnjih generacij.*
- 9. S spodbujanjem in usmerjanjem prostorskega razvoja težimo k razvoju in doseganju družbene blaginje in svobode posameznika. Pri opredeljevanju razvojnih usmeritev prostorskega razvoja je temeljno vodilo, da je prostor omejena dobrina, ki terja skrbno usklajevanje javnih koristi in zasebnih interesov ter dolgoročno naravnano prostorsko načrtovanje.*

3 CILJI PROSTORSKEGA RAZVOJA SLOVENIJE

(1) Ob upoštevanju izhodišč so cilji prostorskega razvoja opredeljeni z namenom razreševanja obstoječih in pričakovanih prostorskih problemov v Sloveniji ter preusmeritve negativnih teženj in doseganja večje stopnje urejenosti v prostoru in so sledeči:

1 Racionalen in učinkovit prostorski razvoj

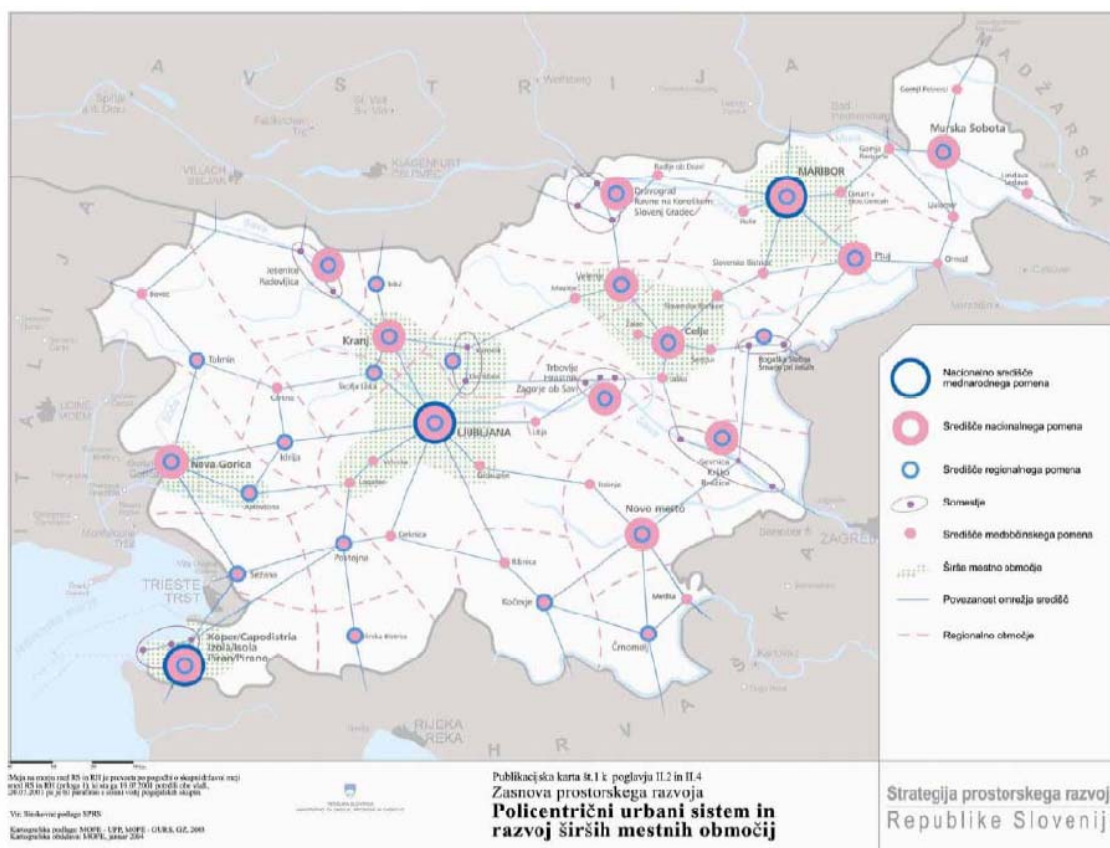
Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja. Zagotavljanje racionalne rabe prostora in varnosti prebivalstva z ustreznim načrtovanjem, večnamensko rabo in povezovanjem sektorjev. Izboljševanje negativnih stanj v prostoru s prostorskimi in okoljskimi ukrepi.

2 Razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij

2.1 Spodbujanje razvoja središč nacionalnega in regionalnega pomena kot središč regionalnih območij.

2.2 Spodbujanje funkcijske in infrastrukturne povezanosti mest in drugih naselij.

2.3 Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom.

3 Večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru

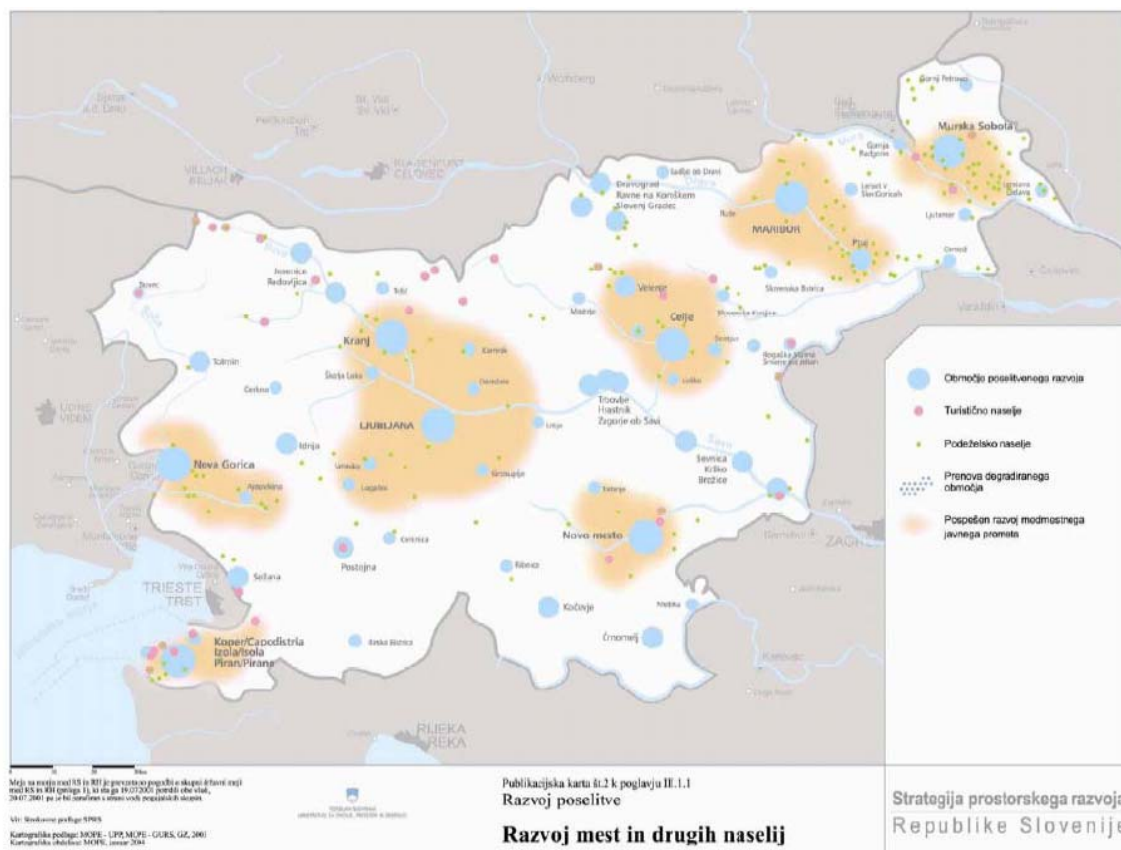
3.1 Razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti.

3.2 Učinkovito razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev.

3.3. Zagotavljanje zadostnih količin različnih stanovanj v urbanih naseljih.

4 Kvaliteten razvoj in privlačnost mest ter drugih naselij

- 4.1 Varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja.
- 4.2 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z vključevanjem kulturne dediščine v urejanje, prenovo in oživljanje mest in drugih naselij.
- 4.3 Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrežno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.
- 4.4 Zagotavljanje ustrezne vodooskrbe prebivalcem na celotnem območju Slovenije.
- 4.5 Zagotavljanje varstva ljudi, premoženja, kulturne dediščine in okolja z ustreznim varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami.

5 Skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi

- 5.1 Skladen razvoj regionalnih območij.
- 5.2 Povezanost obmejnih urbanih in drugih območij.
- 5.3 Skladen razvoj drugih območij s podobnimi ali skupnimi razvojnimi možnostmi in/ali problemi (obalna in hribovita, zavarovana in za zavarovanje predvidena območja, ogrožena zaradi naravnih procesov, širša mestna območja ipd.).

6 Medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij

- 6.1 Izkoriščanje prostorskega potenciala podeželja za razvoj raznolikih gospodarskih dejavnosti na podeželju.
- 6.2 Dopolnjevanje funkcij mesta in podeželja z razvojem dopolnjujočih dejavnosti.

7 Povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi

7.1 Boljša povezanost prometnih infrastrukturnih omrežij z evropskimi prometnimi koridorji.

7.2 Boljša povezanost elektro in drugih energetskih omrežij z omrežji sosednjih držav.

7.3 Izboljšanje telekomunikacijskih omrežij z zagotavljanjem pokritosti celotnega omrežja ter navezovanje na mednarodna telekomunikacijska omrežja.

8 Preudarna raba naravnih virov

8.1 Varčna in večnamenska raba tal in virov.

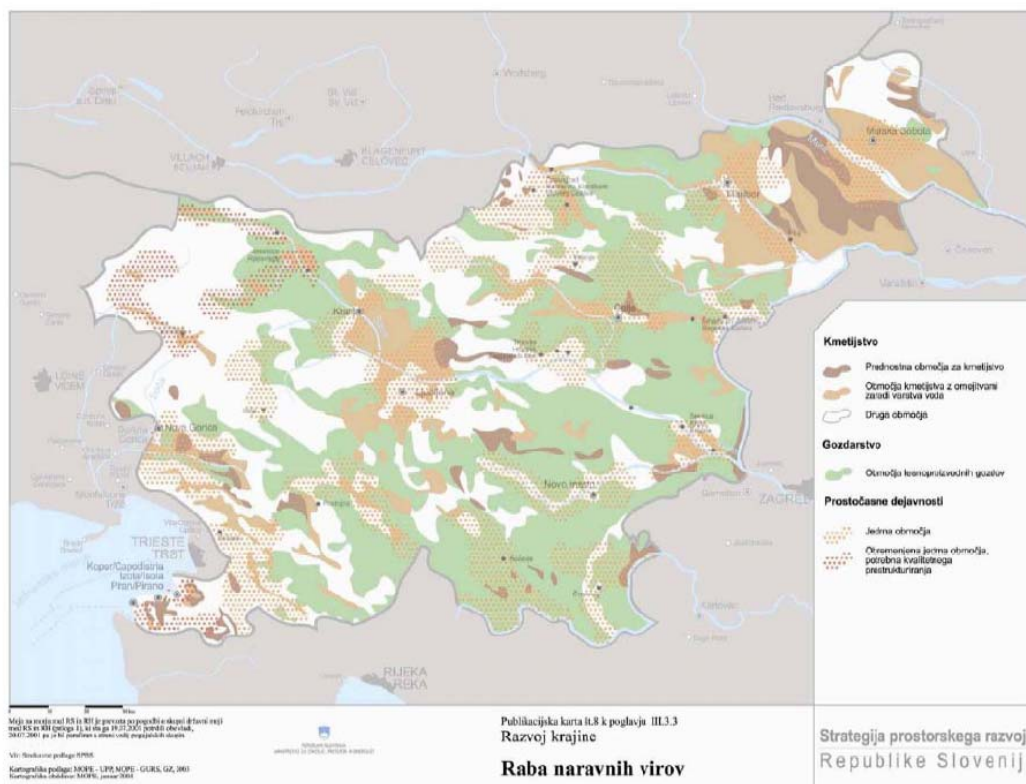
8.2 Smotrna raba prostora za urbanizacijo in nadzor nad širjenjem urbanih območij.

8.3 Ohranjanje pridelovalnega potenciala tal za kmetijsko rabo.

8.4 Uravnotežena oskrba z mineralnimi surovinami.

8.5 Razmeščanje dejavnosti tako, da se zagotovi ravnovesje med možnostmi oskrbe in potrebami po vodi.

8.6 Spodbujanje rabe obnovljivih virov, kjer je to prostorsko sprejemljivo.

9 Prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami

9.1 Usmerjanje prostorskega razvoja izven območij, ki jih ogrožajo naravne ali druge nesreče.

9.2 Preusmerjanje obstoječih dejavnosti izven območij, ki so ogrožena zaradi naravnih ali drugih nesreč, oziroma izboljševanje zaščite pred posledicami naravnih in drugih nesreč.

10 Kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti

10.1 Spodbujanje ohranjanja in razvoja kulturne raznovrstnosti kot osnove za kakovostno nacionalno prostorsko prepoznavnost, kvalitetno bivalno okolje in socialno vključenost.

10.2 Zagotavljanje dostopnosti do dediščine in s tem povečanje identifikacijskih, vzgojnih in gospodarskih potencialov ter njena trajnostna raba.

11 Ohranjanje narave

11.1 Spodbujanje ohranjanja biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in naravnih procesov kot bistvenih sestavin kakovostnega naravnega okolja.

11.2 Zagotavljanje ustrezne vključitve biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot v gospodarjenje z naravnimi viri in prostorom.

11.3 Vzpostavitev omrežja posebnih varstvenih območij in zavarovanih območij.

12 Varstvo okolja

12.1 Vključenost posameznih sestavin varstva okolja v načrtovanje prostorskega razvoja dejavnosti.

12.2 Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih zemljišč za gradnjo (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave, sistemi ogrevanja in klimatizacije).

12.3 Racionalno ravnanje s komunalnimi in drugimi odpadki.

USMERITVE IZ DRŽAVNEGA PROSTORSKEGA NAČRTA ZA NAČRTOVANJE V OBČINI AJDOVŠČINA SO PREDVSEM:

izvleček:

2 POLICENTRIČNI URBANI SISTEM IN REGIONALNI PROSTORSKI RAZVOJ

2.1 Za skladen prostorski razvoj Slovenije se spodbuja razvoj policentričnega urbanega sistema, ki ga tvori dvostopenjsko strukturirano omrežje središč nacionalnega in regionalnega pomena, na katerega se, s primerno delitvijo funkcij in medsebojnimi prometnimi povezavami, navezuje omrežje drugih središč.

2.2 Razvoj poselitve se prednostno usmerja v urbana naselja, ki so že središča ali pa se bodo kot taka razvila zaradi značilnosti svojega položaja v omrežju naselij in potreb zaledja.

2.3 Omrežje družbene javne infrastrukture, kot so šolstvo, zdravstvo, socialno varstvo, kulturne in druge javne službe, se razvija v skladu z omrežjem središč.

(10) Enakomeren dostop do različnih gospodarskih in storitvenih dejavnosti srednje ravni zagotavlja omrežje medobčinskih središč. Njihovo gravitacijsko območje lahko zajema območja več lokalnih skupnosti. V središča medobčinskega pomena se umešča dejavnosti socialnega varstva, nižje in srednješolsko izobraževanje ter sodstvo (centri za socialno delo in delo, varstvo starejših, okrajna sodišča).

(11) V pomembnejših lokalnih središčih se spodbuja razvoj ustrezne storitvene in oskrbne funkcije in razvoj delovnih mest za okoliško prebivalstvo. Minimalno število prebivalcev v gravitacijskem območju pomembnejšega lokalnega središča je 5.000 prebivalcev. V pomembnejša lokalna središča se umešča primarno zdravniško in socialno oskrbo (na primer zdravstveni dom, lekarno, osebna in družinska pomoč) ter omogoča možnosti za športno in kulturno dejavnost.

(12) Lokalno središče zagotavlja prebivalcem naselja in njegovega zaledja vsaj možnosti za vsakodnevno oskrbo, osnovno izobraževanje, informiranje in druženje. Na območjih z izrazito razpršeno poselitvijo se spodbuja razvoj lokalnega središča, ki zagotavlja ustrezno oskrbo in raven javnih funkcij. V naseljih, ki so zaposlitvena središča območij s posebnimi razvojnimi problemi, ter v obmejnih območjih, kjer se lahko razvije neposredno gospodarsko sodelovanje s sosednjimi državami, se oblikuje manjše gospodarske cone. Če ima središče funkcijo občinskega središča, mora samostojno ali v sodelovanju z drugimi pomembnejšimi lokalnimi središči zagotavljati zadostno in dostopno oskrbo z družbenimi in drugimi storitvenimi dejavnostmi, ne glede na obseg svojega gravitacijskega območja.

3 VITALNA IN UREJENA MESTA

3.1 Razvoj in urejanje mest se načrtuje celovito, s čimer se zagotavlja vitalnost ter kakovost bivalnega prostora.

3.2 Povečuje se lokacijsko privlačnost mest, omogoča gospodarski razvoj, skrbi za varnost in kvaliteto bivalnega in delovnega okolja ter kakovostno dograjuje infrastrukturne sisteme. Dejavnosti bivanja, proizvodnje in potrošnje v mestih se razvija skladno s prostorskimi danostmi in okoljskimi omejitvami.

(1) Mesta imajo ključno vlogo v pričakovanih razvojnih spremembah in v procesih evropske integracije kot najpomembnejši dejavnik urbanega razvoja. Mesta se razvija v vitalno, lepo in urejeno okolje, ki nudi pogoje za ekonomski in družbeni razvoj ter prispeva h kvaliteti življenja vseh prebivalcev. Odpravlja se vzroke, ki vplivajo na večanje razpršenosti gradnje, uničujejo fleksibilnost mest in zgradb, povzročajo monokulturna predmestja in izolirane suburbije ter prekomerno onesnaževanje okolja.

(2) Prenova in revitalizacija mest sta ključni strateški usmeritvi notranjega razvoja mest, pri čemer se upošteva urbane oblike in arhitekturo, mešanje urbanih rab in primerne gostote, možnosti večkratne rabe prostora, socialno in kulturno različnost, varnost in kvalitetno prebivanje, varstvo in razvoj kulturne dediščine ter možnosti za zmanjšanje rabe osebne avtomobila in energije. V mestnih središčih se krepí stanovanjsko oz. bivalno funkcijo in se jih ohranja kot kulturna središča ter razvija njihov turistični potencial. Pri umeščanju dejavnosti, za katere je značilen velik promet blaga ali obiskanost, se zagotavlja ustrezno organizacijo javnega prometa.

(3) Mesta se razvija po načelu polifunkcionalnosti. Za razvoj učinkovitega mesta je pomembno zagotavljanje ustreznega razmerja v rabi zemljišč in objektov, kjer je treba stremeti k uravnovešenemu prepletu raznovrstnih funkcij in raznih dejavnosti.

(4) Za kvaliteto življenja v mestih so ključnega pomena naravne sestavine in kvalitetno grajeno javno dobro, kot so prometne površine, trgi, tržnice, igrišča, parki, zelenice in podobno, zato se jih v čim večji meri vključuje v urbane strukture. Vodni in obvodni prostor, gozdove, naravne vrednote in posamezne sestavine biotske raznovrstnosti se vključuje v zeleni sistem mesta.

6. VITALNOST IN PRIVLAČNOST PODEŽELJA

6.1 Za izkoriščanje primerjalnih prednosti podeželja se spodbuja diverzifikacijo tistih gospodarskih dejavnosti, ki v povezavi s kmetijstvom in gozdarstvom omogočajo ohranjanje poseljenosti in vitalnosti podeželja ter posredno ali neposredno prispevajo k visoki kvaliteti, prepoznavnosti in doživljajski privlačnosti njegove naravne in kulturne krajine.

6.2 V urbanih naseljih na podeželju se spodbuja razvoj delovnih mest in s tem zmanjšuje vsakodnevne delovne migracije.

(1) Podeželje je zaradi svojih značilnosti in specifičnih razvojnih potencialov pomemben življenjski in gospodarski prostor zato se spodbuja njegov celovit razvoj v povezavi z urbaniimi območji. Podeželje pokriva tri četrtine Slovenije. Kot podeželje

opredeljujemo prostor zunaj območij večjih koncentracij poselitve, z nizko stopnjo urbanizacije in prevladujočim deležem kmetijske in gozdarske rabe, ohranjenimi naravnimi procesi in naravnimi prvinami. Za potrebe prostorskega urejanja ločimo urbanizirano in manj urbanizirano podeželje. Urbanizirano podeželje obsega naselja v širšem zaledju mest in v bližini prometnih poti ter posamezna urbana naselja, manj urbanizirano podeželje pa slabše dostopna obmejna, podeželska, hribovska območja z manjšimi naselji in redko, razpršeno poselitvijo.

(2) Usklajen razvoj države in posameznega regionalnega območja je zasnovan na povezanosti razvojne dinamike mest in podeželja. Prostorska nesorazmerja, ki so posledica spontanega zgoščanja poselitve ob večjih mestih ter posledično praznjenja mestnih središč in oddaljenih podeželskih območij, se presega s povezovanjem prostorskega in razvojnega načrtovanja. Naselja in krajino na podeželju se razvija kot povezan gospodarski in bivalni prostor, v katerem se ohranja in razvija krajinske in arhitekturne kakovosti ter tako spodbuja ohranjanje prepoznavnosti slovenskega podeželja.

(3) Poseljenost podeželja se ohranja na območjih, ki so pomembna zaradi narodno-obrambnih vidikov in na območjih kakovostnih kulturnih krajin. V obmejnih območjih se zaradi gravitacijskega vpliva večjih mest v sosednjih državah posebej krepi urbana naselja. V teh naseljih se razvija ne le dejavnosti za potrebe prebivalstva na območju Slovenije, ampak tudi tiste dejavnosti, ki bodo vlogo teh naselij z usklajenim razvojem prometnega omrežja razširile čez mejo ter s tem pripomogle k njihovi konkurenčnosti v mednarodnem prostoru.

(4) Razpršeno gradnjo se ustrezno sanira s funkcionalnim dopolnjevanjem, kjer je to prostorsko ustrezno in okoljsko sprejemljivo.

(5) Z energetske oskrbe, ki temelji na lokalno razpoložljivih virih energije, kot so lesna biomasa, bioplin, sončna energija, geotermalna energija in drugo, se ohranja in krepi konkurenčnost, privlačnost in vitalnost podeželja.

(6) Prostorske možnosti za razvoj modernega kmetijstva se zagotavlja predvsem v ravninskih predelih, kjer so za to ustrezni pogoji in kjer je kmetijstvo lahko konkurenčno v evropskih razmerah. Kmetijsko dejavnost in kmetijske kulture se prilagaja potencialu posameznega območja za pridelavo hrane in razpoložljivosti vode, posebno na območjih s sušnimi razmerami, kot je to, na primer, v Prekmurju. Na območjih z najboljšimi pridelovalnimi pogoji se lahko kmetijska dejavnost specializira in racionalno prostorsko organizira. Na območjih s slabšimi pridelovalnimi pogoji, to je na hribovitih in kraških območjih, se razvija dopolnilne programe in kmetijsko dejavnost povezuje z vzdrževanjem kulturne krajine, preprečevanjem zaraščanja, ohranjanjem biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, promocijo in kvalitetno rabo kulturne dediščine ter trajnostno naravnanim turizmom.

(7) Gozdovi so najpomembnejša prvina naravne krajine, vendar se njihovega obsega dodatno načrtno ne povečuje. Spodbuja se tako gospodarsko ter rekreacijsko ali drugo rabo gozdov, ki ne ogroža gozdnih ekosistemov. Njihov rekreacijski potencial se v bližini naselij primerno izkoristiti v okviru načrtovanja zelenih sistemov naselij.

Sklenjenost gozdov je kvaliteta, ki se jo ohranja zaradi regulacije naravnega ravnovesja v krajini in ohranjanja habitatov prostoživečih živali. V ravninskih kmetijskih krajinah z majhnim deležem visoke vegetacije se gozdove ohranja kot strukturne in ekološke prvine v krajini.

7. KREPITEV PREPOZNAVNIŠTI KAKOVOSTNIH NARAVNIH IN KULTURNIH ZNAČILNOSTI KRAJINE

7.1 Krajino se glede na značilnosti in razvojne potencialne razvija kot naravno in kulturno krajino, kot urbano krajino in kot kmetijsko intenzivno krajino.

7.2 Spodbuja se ohranjanje in kvalitetno upravljanje v območjih s prepoznavnimi naravnimi in kulturnimi kakovostmi v povezavi z gospodarskimi možnostmi, ki jih te posebnosti omogočajo.

7.3 Posamezne kakovosti se določijo v postopkih prostorskega načrtovanja na regionalni in lokalni ravni in se jih kvalitetno vključijo v prostorski razvoj

(1) Slovensko krajino razvijamo kot naravno krajino predvsem na odmaknjenih in ohranjenih območjih, kot kulturno krajino na tradicionalnih kmetijskih območjih oziroma slovenskem podeželju, kot urbano krajino v okolici večjih mest, na območjih z visokim pridelovalnim potencialom tal za kmetijsko rabo pa kot kmetijsko intenzivno krajino. S prostorskim razvojem se v vsakem od teh območjih zagotavlja ohranjanje ključnih prepoznavnih krajinskih značilnosti.

(2) Slovenija je prepoznavna po pestri krajini in krajinskih vzorcih, arhitekturni identiteti mest in podeželskih naselij, ohranjeni naravi, veliki biotski raznovrstnosti, velikem številu naravnih vrednot in naravnih procesih, bogastvu voda in gozdov. Take značilnosti imajo zlasti območja kulturne dediščine ter ekološko pomembna območja in zavarovana območja, primeroma v Julijskih Alpah, na krasu, ob morju, na Štajerskem in v Prekmurju, v porečju Ljubljane, na vinogradniških območjih.

(3) Krajinske, naselbinske in naravne značilnosti slovenskega prostora se ohranja z usmerjanjem prostorskega razvoja tako, da prispevajo k identifikaciji prebivalcev z nacionalnim teritorijem, h kakovostnemu naravnemu in kulturnemu bivalnemu okolju ter hkrati omogočajo prostorski razvoj drugih dejavnosti. S prostorskim razvojem se omogoči ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot ter povezanost ekoloških omrežij. Krajinske in naravne značilnosti predstavljajo potencial za razvoj specifičnih in njim prilagojenih institucij in dejavnosti nacionalnega pomena v pomembnejših naseljih, ki zaradi svojih krajinskih, naselbinskih in naravnih kvalitete postajajo prepoznavna na nacionalni ravni. Omogoči se tudi vključevanje kulturnih poti, ki povezujejo objekte in območja kulturne dediščine, spominskih domov, muzejev na prostem v turistično ponudbo.

8 PROSTORSKI RAZVOJ V OBMOČJIH S POSEBNIMI POTENCIALI IN PROBLEMI

8.1 Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi se spodbuja s krepitvijo urbanih naselij, smotrnim razmeščanjem javnih storitev, zagotavljanjem potrebnih zemljišč ter z učinkovitim infrastrukturnim opremljanjem teh območij.

8.2 Na obalnem območju, hribovitih in gorskih območjih ter na območjih z naravnimi in kulturnimi kakovostmi se zagotavlja prostorske možnosti za razvoj tistih dejavnosti, ki lahko izkoristijo prostorske potenciale, ki tvorijo regionalne posebnosti teh območij.

8.3 Na ogroženih območjih se prostorski razvoj prilagaja ogroženosti zaradi potencialnih naravnih in drugih nesreč, na vododeficitarnih pa omejenosti vodnih virov.

(1) Območja s posebnimi potenciali in problemi so območja s specifičnimi prostorskimi značilnostmi kot so lega (obmejna območja), naravne značilnosti (obalna in hribovita ter gorska območja), območja z naravnimi in kulturnimi kakovostmi in območja s prostorskimi omejitvami za razvoj (ogrožena in vododeficitarna območja).

(2) V obmejnih območjih je treba zagotoviti pogoje za kakovostno delo in za doseganje razvitosti območij v sosednjih državah, še zlasti na območjih z razvojnimi problemi.

(3) Slovenija si prizadeva za vključevanje in oblikovanje čezmejnih regij s skupnimi razvojnimi programi. Nosilec vključevanja in razvoja so urbana naselja, še posebej tista, ki so središča večjih gravitacijskih območij. Z vključevanjem v čezmejne regije in tesnejšim sodelovanjem z regijami v Italiji, Avstriji in Madžarski se postopno uresničuje ideje o evropskem prostoru brez meja.

(4) Podpira se prostorske možnosti za razvoj dejavnosti, ki pokrivajo potrebe in območja preko meje tako, da bodo ta območja konkurenčna večjim sosednjim urbanim aglomeracijam. Pri tem se posebej razvija tiste dejavnosti, ki pripomorejo k ohranitvi in enakovrednemu razvoju slovenske manjšine v sosednjih državah. Upošteva se tudi potenciale območij opuščenih špedicijskih in drugih dejavnosti na območju odprte meje z Italijo, Avstrijo in Madžarsko po vstopu Slovenije v Evropsko unijo.

(8) Hribovita in gorska območja se zaradi naravno-geografskih značilnosti kot so višina, strmine, relief in podnebje, posledic naravnih nesreč, zmanjševanja poseljenosti soočajo z gospodarskimi, družbenimi in okoljevarstvenimi problemi. Na takih območjih se zagotavlja osnovno gospodarsko in družbeno infrastrukturo, ustrezno upravljanje z naravnimi viri, pri čemer se upošteva ohranjanje narave in kulturne dediščine. Spodbuja se ekološko naravnani turizem, ekološki način kmetovanja, uporabo obnovljivih virov energije, za kar je na teh območjih praviloma več možnosti, ter zagotavlja podporo gorskim in hribovskim skupnostim.

(9) Manjša in večja območja, kjer so prisotne kakovostne naravne in kulturne značilnosti v alpskem, predalpskem, dinarskem, kraškem in subpanonskem svetu, se

obravnava kot funkcionalni sestavni del urbanega prostora in podeželja. Za ohranjanje njihovih kakovosti in pomena se spodbuja razvoj dejavnosti, ki omogočajo gospodarski razvoj območij na varstvenih izhodiščih. V obmejnih območjih z Italijo, Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško, kjer so podobna območja, se spodbuja skupna obravnava prostorskih razvojnih vprašanj.

(10) Naravne procese, ki lahko ogrožajo poselitev in človekove dejavnosti, se obvezno upošteva kot omejitve pri načrtovanju rabe in dejavnosti v prostoru. Prostorski razvoj na vseh območjih, zlasti pa na ogroženih območjih, se načrtuje v skladu z omejitvami zaradi naravnih in drugih nesreč, kot so poplave, zemeljski in snežni plazovi, erozija, požari v naravnem okolju in potresi. Potencialna tveganja se zmanjšuje s preventivnim načrtovanjem, in sicer z razmeščanjem dejavnosti v prostor izven območij potencialnih nesreč, z ustreznim upravljanjem primarnih dejavnosti v nevarnih in ogroženih območjih ter z nadzorovanjem aktivnosti, ki lahko povzročajo naravne in druge nesreče. Na območjih, kjer so urbana naselja že ogrožena zaradi poplav, plazov ali potresov kot so, na primer, Ljubljana, širše Celjsko in Mariborsko območje, Ajdovsko, Posočje in Posavje se zagotavlja ustrezne prostorske rešitve za zmanjševanje posledic morebitnih naravnih nesreč.